

Warszawa, dnia 23 maja 2019 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PS1.056.2.2019

Pani

Odpowiadając na Pani wystąpienie z dnia 24 lutego 2019 r, uzupełnione wystąpieniami z dnia 27 i 28 lutego oraz 3 i 6 marca 2019 r. (otrzymane drogą elektroniczną), w sprawie wprowadzenia zwolnień podatkowych i innych zmian w przepisach podatkowych, na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), uprzejmie wyjaśniam.

W powyższych wystąpieniach, zgłosiła Pani postulaty, m.in. wprowadzenia zwolnień podatkowych dotyczących darowizn oraz pożyczek od rodziny oraz osób obcych z przeznaczeniem na cele życia codziennego i utrzymania, m.in. odzież, żywność, leki, edukację i opłaty, a także niektórych zakupów oraz usług z podatku od towarów i usług (podstawowego wyposażenia mieszkania, świadczeń medycznych) przy przyjęciu kryterium dochodowego. Ponadto Pani propozycje dotyczą także zmiany formularzy podatkowych i rejestrów prowadzonych przez organy podatkowe.

Wystąpienia Pani zostały zakwalifikowane jako petycja, w rozumieniu przepisów powyższej ustawy o petycjach. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 3 tej ustawy, przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Odnosząc się do przedmiotu petycji, uprzejmie wyjaśniam.

Kwestia zakresu ulg i zwolnień podatkowych była przedmiotem licznych analiz podczas prowadzonych prac legislacyjnych. Analizy prowadzone w toku prac nad nowelizacją ustaw podatkowych w kontekście istniejących zwolnień podatkowych i możliwości wprowadzenia nowych, mają zawsze na celu interes podatników. Jednocześnie wobec konieczności zapobieżenia wykorzystania zwolnień podatkowych niezgodnie z ich celem, konieczne jest zapewnienie szczelności systemu podatkowego. Zaproponowane przez Panią zwolnienia podatkowe byłyby trudne do zrealizowania nie tylko ze względu na uszczuplenie wpływów budżetowych. Wymagałyby bowiem określenia ścisłych warunków zwolnienia oraz zasad ich

kontroli, które byłyby trudne do zrealizowania w praktyce i nakładałyby liczne uciążliwe obowiązki na beneficjentów pomocy, w tym w zakresie gromadzenia dowodów o sposobie przeznaczenia uzyskanej pomocy (darowizn, pożyczek). Niezbędne byłyby także określenie instrumentów kontroli przez organy podatkowe przeznaczenia otrzymanych środków lub zakupów na cele wskazane w petycji w celu zapobieżenia wykorzystywania ulg niezgodnie z ich przeznaczeniem.

Należy jednak zauważyć, że w obecnym stanie prawnym istnieje szereg zwolnień i ulg podatkowych, w szczególności w zakresie podnoszonego przez Panią w wystąpieniu zwolnienia od podatku darowizn i pożyczek.

Zgodnie z art. 4a ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2018 r. poz. 644, z późn. zm.), zwanej dalej „upsd”, osoby fizyczne mogą skorzystać ze zwolnienia od podatku w przypadku nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych od osób najbliższych każdym tytułem wymienionym w tej ustawie, w tym tytułem dziedziczenia lub darowizny przy spełnieniu warunku zgłoszenia przedmiotów nabycia naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego. W przypadku gdy przedmiotem nabycia tytułem darowizny lub polecenia darczyńcy są środki pieniężne, a wartość majątku nabytego łącznie od tej samej osoby w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, doliczona do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych, przekracza kwotę określoną w art. 9 ust. 1 pkt 1 upsd (9.637 zł) – dodatkowym warunkiem jest udokumentowanie ich otrzymania dowodem przekazania na rachunek płatniczy nabywcy, na jego rachunek, inny niż płatniczy, w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej lub przekazem pocztowym. Przepis ten zapewnia zatem ochronę interesów majątkowych członków najbliższej rodziny przez zwolnienie od podatku majątku (bez limitu wartości) nabytego przez małżonka, rodzeństwo i krewnych w linii prostej (zstępnych i wstępnych).

Ponadto, wszystkie osoby bez względu na grupę podatkową, mają prawo do nieopodatkowanego nabycia majątku do wysokości kwot wolnych od podatku, w tym środków pieniężnych tytułem darowizny, bez obowiązku zgłaszania nabycia organowi podatkowemu, co w szczególności ma znaczenie w przypadkach darowizn na cele wskazane w petycji. Zgodnie z przepisami art. 9 upsd kwoty wolne od podatku w przypadku majątku nabytego od jednej osoby w okresie 5 lat wynoszą: 9.637 zł dla każdego nabywcy zaliczonego do I grupy podatkowej oraz kwoty 7.276 zł do II grupy podatkowej, a od pozostałych osób, w tym obcych, kwoty 4.602 zł. Kwoty wolne od podatku przysługują odrębnie od każdej osoby. Takie regulacje są dogodne dla podatników, gdyż kwoty wolne od podatku przysługują bez względu na jakie cele zostaną przeznaczone otrzymane środki pieniężne lub inne rzeczy i prawa majątkowe, a zatem także na cele wskazane w wystąpieniu.

W przypadku nieodpłatnego nabycia rzeczy lub praw majątkowych, w tym środków pieniężnych tytułem darowizny, w praktyce w większości przypadków wartość darowizn, w szczególności od osób obcych i dalszej rodziny mieści się w kwotach wolnych od podatku.

Jednocześnie należy także wskazać, że korzystne regulacje obowiązują obecnie także w zakresie opodatkowania pożyczek podatkiem od czynności cywilnoprawnych. Zgodnie bowiem z art. 9 pkt 10 lit. b ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1150, z późn. zm.) zwalnia się od tego podatku umowy pożyczki w formie pieniężnej (bez limitu kwoty lub wartości pożyczki) zawarte między osobami najbliższymi, o których mowa w art. 4a upsd, pod warunkiem udokumentowania otrzymania pieniędzy przez biorącego pożyczkę dowodem przekazania na jego rachunek płatniczy lub na jego inny rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo--kredytowej, lub przekazem pocztowym oraz złożenia deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych właściwemu organowi podatkowemu w terminie 14 dni od daty dokonania czynności. Brak jest obowiązku składania deklaracji, gdy umowa pożyczki została zawarta w formie aktu notarialnego.

Ponadto, zwalnia się od podatku od czynności cywilnoprawnych pożyczki na podstawie umowy zawartej między:

- osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej do wysokości kwoty niepodlegającej opodatkowaniu – na zasadach określonych w przepisach o podatku od spadków i darowizn (do wysokości 9.637 zł z uwzględnieniem zasady kumulacji pożyczek zawartych w ciągu 5 lat od tej samej osoby), a także
- innymi podmiotami niż osoby, o których mowa w powyższych zwolnieniach (tj. pomiędzy dalszymi krewnymi i osobami obcymi), jeżeli kwota lub wartość pożyczki nie przekracza 1000 zł.

W przypadku pożyczek w tych dwóch ostatnich przypadkach, pożyczkobiorca nie jest zobowiązany także do złożenia deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych naczelnikowi urzędu skarbowego. Takie rozwiązania są korzystne w szczególności w przypadku „drobnych” pożyczek od rodziny lub osób obcych. W przypadku pożyczek zwolnionych od podatku, tak jak w przypadku kwot wolnych w podatku od spadków i darowizn, ustawodawca nie wprowadził łącznego limitu (wartości pożyczek zwolnionych).

Wobec obowiązujących tak licznych i szerokich zwolnień podatkowych dotyczących darowizn i pożyczek, proponowane rozwiązania nie znajdują uzasadnienia, tym bardziej, że względu na szczególnie utrudnione w praktyce kontrolowanie sposobu przeznaczenia otrzymanych darowizn i pożyczek, a co byłoby konieczne dla zapewnienia szczelności systemu podatkowego. Kryteria zwolnienia stanowiącego odstępstwo od zasady powszechności opodatkowania muszą być obiektywne i sprawdzalne. Brak jednoznacznych kryteriów mogłoby bowiem doprowadzić do wykorzystywania ulgi podatkowej niezgodnie z jej przeznaczeniem.

Odnosząc się do przedstawionych pozostałych propozycji zmian w podatkach majątkowych oraz proponowanych zmian dotyczących rejestrów i formularzy informuję, że są one obciążone istotnymi błędami systemowymi i nie zasługują na uwzględnienie.

Ponadto wyjaśniam, że naczelnik urzędu skarbowego, na wniosek podatnika, może udzielić indywidualnych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, w przypadkach i na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, z późn. zm.), w tym także umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę i opłatę prolongacyjną. Taki system ulg pozwala udzielić pomocy tym, którzy jej najbardziej potrzebują. Wobec tego, że wpływy z tytułu podatku od spadków

i darowizn oraz podatku od czynności cywilnoprawnych stanowią dochody gmin, ulga w tym zakresie może być udzielona za zgodą właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Taki system indywidualnych ulg podatkowych obliuguje organy podatkowe do wyczerpującego zbadania w każdym przypadku okoliczności faktycznych i prawnych sprawy oraz uzasadnienia podjętego rozstrzygnięcia, w tym oceny istnienia przesłanek ważnego interesu strony lub interesu publicznego. Pozwala bowiem udzielić pomocy tym, którzy jej najbardziej potrzebują.

Nadmieniam także, że mając na uwadze wynikający z art. 167 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek rekompensowania gminom ubytków w ich dochodach, bądź zmniejszenia zakresu ich zadań, w przypadku nowelizacji ustaw wprowadzających zwolnienie od podatków z tytułu których wpływy stanowią dochód gmin, należałoby liczyć się z koniecznością realizacji tych obowiązków ze względu na ujemne skutki finansowe dla budżetów gmin, jakie pociągnęłaby za sobą nowelizacja.

W odniesieniu do propozycji zwolnienia z VAT dla osób kupujących sprzęt lub usługę medyczną oraz osób podlegających świadczeniu zdrowotnemu należy zauważyć, że system podatku VAT w Unii Europejskiej podlega harmonizacji, co oznacza, iż państwa członkowskie zobowiązane są do przestrzegania zgodności krajowych przepisów w zakresie podatku VAT z regulacjami wynikającymi z prawa unijnego. W związku z tym regulacje przyjęte w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.), dalej „ustawy o VAT”, muszą być zgodne z prawem unijnym, a w szczególności z przepisami dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006 r., str. 1, z późn. zm.), dalej „dyrektywy”. Powyższa dyrektywa uniemożliwia państwom członkowskim UE dowolne kształtowanie wysokości stawek podatkowych i zwolnień od tego podatku.

Jednocześnie informuję, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 18 ustawy o VAT, zwalnia się od podatku usługi w zakresie opieki medycznej, służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, oraz dostawę towarów i świadczenie usług ściśle z tymi usługami związane, wykonywane w ramach działalności leczniczej przez podmioty lecznicze. Ponadto, na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 18a ustawy o VAT, zwalnia się od podatku usługi w zakresie opieki medycznej, służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, oraz dostawę towarów i świadczenie usług ściśle z tymi usługami związane, świadczone na rzecz podmiotów leczniczych na terenie ich zakładów leczniczych, w których wykonywana jest działalność lecznicza.

W ustawie o VAT przewidziano też, że zwalnia się od podatku usługi w zakresie opieki medycznej, służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia, świadczone w ramach wykonywania zawodów: lekarza i lekarza dentysty, pielęgniarki i położnej, medycznych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.) oraz psychologa (art. 43 ust. 1 pkt 19 ustawy o VAT).

Jednocześnie, w myśl art. 43 ust. 1 pkt 19a ustawy o VAT zwalnia się od podatku świadczenie usług, o których mowa w pkt 18 i 19, jeżeli usługi te zostały nabyte przez podatnika we własnym imieniu ale na rzecz osoby trzeciej od podmiotów, o których mowa w pkt 18 i 19.

Należy także wskazać, że na podstawie poz. 105 załącznika nr 3 ustawy o VAT, obniżoną stawką VAT 8 procent są objęte wyroby medyczne, w rozumieniu ustawy o wyrobach medycznych dopuszczone do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedstawiając powyższe, wobec istniejącego systemu ulg i zwolnień podatkowych oraz korzystnych regulacji w ustawie o VAT, uprzejmie informuję, że nie planuje się prac legislacyjnych zmierzających do wprowadzenia zmian w zakresie, o którym mowa w Pani wystąpieniu

Jednocześnie uprzejmie informuję, że:

- zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi,
- na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (<https://www.gov.pl/web/finanse/petycje-zalatw-sprawie>) opublikowana jest „KLAUZULA INFORMACYJNA dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z wniesionymi do Ministerstwa Finansów skargami, wnioskami i petycjami”.

Z upoważnienia Ministra Finansów

Justyna Przekopiak
Dyrektor
Departamentu Podatków Sektorowych,
Lokalnych oraz Podatku od Gier
/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/

